

Tilburg University

Review of the book Geloof en vertrouwen na Auschwitz, A. van Harskamp, B. Siertsema, B. Voorsluis, 1995, 9061843812

Sarot, M.

Published in:
Nederlands Theologisch Tijdschrift

Publication date:
1998

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Sarot, M. (1998). Review of the book Geloof en vertrouwen na Auschwitz, A. van Harskamp, B. Siertsema, B. Voorsluis, 1995, 9061843812. *Nederlands Theologisch Tijdschrift*, 52(3), 255-255.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Preprint

A. van Harskamp, B. Siertsema & B. Voorsluis (red.), *Geloof en vertrouwen na Auschwitz*, Zoetermeer, De Horstink, 1995; 95 pp., f 25, ISBN 9061843812.

Deze bundel gaat uit van het gegeven dat de ideologie waarop Auschwitz was gebaseerd, 'kon putten uit een door het christendom getekende culturele traditie' (7). Dit uitgangspunt leidt tot een bewuste 'reserve om Auschwitz op een of andere wijze aan te wenden voor eigen doeleinden' (8). Vanuit deze schroomvalligheid schrijft Anton van Harskamp over 'God en het kwaad van Auschwitz' (bespreekt genuanceerd drie van de meest voorkomende theologische reacties op Auschwitz, en concludeert o.m. dat wij afscheid moeten nemen van het traditionele Godsbeeld), Rob Hensen over de vraag of Auschwitz het einde van de mens is, Huub Oosterhuis over de vraag of er nog poëzie mogelijk is na Auschwitz, en Erik Borgman over Darrell J. Faschings antwoord op Auschwitz (de vrijmoedige klacht en de dwingende vraag zijn de enige vormen van geloof die nog geoorloofd zijn). Tenslotte twee bijdragen gewijd aan F.-W. Marquardt: een opstel van Rinse Reeling Brouwer, en een interview door Coen Wessel. Naast de voorzichtigheid waarmee de auteurs over Auschwitz spreken, valt op (1) dat zij aanzienlijk minder terughoudend zijn in hun negatieve oordeel over de traditionele theologie, en (2) dat zij allen op een of andere wijze rekenschap afleggen van hun *hoop*. Wellicht is hoop, meer nog dan geloof en vertrouwen, het verbindende thema van deze bundel.

Marcel Sarot